

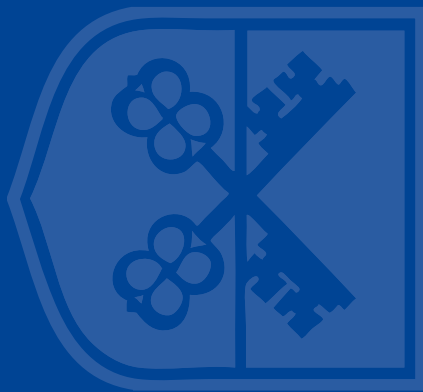
Kramářská Věž

Věž se nachází uprostřed Lubaňského Náměstí a je pozůstatkem po druhé ze tří lubaňských radnic. Stanovení daty výstavby přináší hodně rozporů. Původně se myslelo, že byla postavena v první polovině třináctého století. Nicméně prováděné v devadesátých letech dvacátého století archeologické výzkumy prokazují, že k tomu muselo dojít až mnohem později. Název objektu je velmi starý a odkazuje na okolostojící chatrče a stánky. Jediná a velmi stručná zmínka o druhé lubaňské radnici pochází z dvacátých let sedmnáctého století, a vztahuje se k roku 1538. Její autor, lubaňský starosta a významný městský kronikář Christoph Wiessner napsal, že problémy se starým, vysloužilým objektem, který se nachází v žalostném stavu se táhne již řadu let. Výslovně naznačil, že stavbě hrozilo zhroutilí a zdi na mnoha místech byly podporovány dřevěnými kůly. Radnice v té době byla prakticky nefunkční a vyžadovala okamžité rekonstrukce. Zejména se jednalo o prostory určené pro městské vinařství a sklep. Kromě toho taneční sál radnice byl příliš malý. V této situaci se lubaňští radní rozhodli zbourat radnici. V roce 1539 byla zbořena větší část, zůstala pouze věž. Věž byla ponechána s čistě praktických důvodů. Za prvé, nacházela se uprostřed města a tedy ideálně se hodila pro účel strážě, a za druhé v interiéru se nacházeli hodiny se zvonem. Ani výstavba nové radnice, ani žádný z velkých městských požárů, které narušili konstrukci věže, nebyli podnětem k rozhodnutí o její demolici. Požárem byla naposledy poškozena v roce 1760. Během bitvy o Lubaň v roce 1945, byly zničeny budovy stojící v sousedství věže. Revitalizace byla provedena až v letech 1991-2004. Umístění a styl nových budov odráží stav před druhou světovou válkou.

- nr. 1: Wieża Kramarska/ Krämerturm
fot. Paweł Sokółowski
- nr. 2: Wieża Kramarska pod koniec XVII w./ Krämerturm am Ende des 17. Jahrhunderts
- nr. 3: Wieża Kramarska na pocz. XVIII w./ Krämerturm am Anfang des 18. Jahrhunderts
- nr. 4: Wieża Kramarska pod koniec XVIII w./ Krämerturm am Ende des 18. Jahrhunderts

ilustracja z prywatnych zbiorów Janusza Kulczyckiego

www.luban.pl

Wieża Kramarska

„Pozwólmy przemówić zabytkom”

2012

Unia Europejska, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; Inwestujemy w waszą przyszłość/ Europäische Union, Europäischer Fonds für regionale Entwicklung; Investition in ihre Zukunft

Tekst: Łukasz Tekiela

www.luban.pl

Wieża Kramarska

Usytuowana pośrodku lubańskiego rynku wieża jest pozostałością po drugim z trzech lubańskich ratuszy. Jej datacja nastęcza wiele problemów. Pierwotnie panowało przekonanie, że została wzniesiona w pierwszej połowie XIII w. Przeprowadzone w latach dziewięćdziesiątych XX w. badania archeologiczne podważyły jednak tą teorię, wykazując, że musiało to nastąpić znacznie później. Nazwa budowli ma bardzo starą metrykę i nawiązuje do otaczających ją niegdyś bud i kramów. Jedyny, bardzo lakoniczny opis drugiego z lubańskich ratuszy pochodzi z lat dwudziestych XVII w., a odnosi się do roku 1538. Jego autor, burmistrz Lubania i wybitny miejski kronikarz Christoph Wiessner napisał, że problemy ze starym, wysłużonym, znajdującym się w opłakanyam stanie budynkiem ciągnęły się już od wielu lat. Wyraźnie podkreślił, że jego konstrukcja groziła zawaleniem, a ściany w wielu miejscach były podparte drewnianymi palami. Wiele do życzenia pozostawiała również niska funkcjonalność ratusza. W szczególności dotyczyło to pomieszczeń wykorzystywanych na potrzeby miejskiej winiarni i piwnicy. Ponadto ratuszowa sala taneczna była zdecydowania za mała. W zaistniałej sytuacji lubańscy rajcy podjęli decyzję o rozbiórce ratusza. W 1539 r. wyburzono jego większą część, pozostawiając jedynie wieżę. Wieżę pozostawiono z czysto praktycznych względów. Po pierwsze, znajdowała się w samym środku miasta, przez co idealnie nadawała się do celów strażniczych, a po drugie, w jej wnętrzu zamontowany był dzwon zegarowy. Ani po wybudowaniu nowego ratusza, ani też po żadnym z wielkich miejskich pożarów, które naruszały konstrukcję wieży, nie zdecydowano się na jej rozbiórkę. Ostatni raz została ona uszkodzona przez ogień w 1760 r. Podczas walk o Lubań w 1945 r., przylegająca do wieży zabudowa uległa zniszczeniu. Rewitalizację przeprowadzono dopiero w latach 1991-2004. Usytuowanie i stylizacja nowych budynków nawiązuje do stanu sprzed II wojny światowej.

Der Krämerturm

Der in der Mitte des Marktes stehende Turm ist Überrest nach dem zweiten von drei Rathäusern der Stadt Lubań. Die Feststellung seiner Bauzeit ist ziemlich problematisch. Zuerst glaubte man, dass er in der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts erbaut worden war. Die in den neunziger Jahren des 20. Jahrhunderts durchgeführten Forschungen wiesen jedoch nach, dass es viel später erfolgen musste. Der Name des Gebäudes ist sehr alt und knüpft an Krambuden an, von denen es früher umgeben war. Die einzige und sehr lakonische Beschreibung des zweiten Rathauses kommt aus den zwanziger Jahren des 17. Jahrhunderts und bezieht sich auf das Jahr 1538. Ihr Autor, der Bürgermeister der Stadt Lubań und ein eminenter Chronikenschreiber Christoph Wiessner schrieb, dass Probleme mit dem alten, zerstörten Gebäude schon seit vielen Jahren dauerten. Er wies darauf hin, dass die Konstruktion baufällig war und die Wände mit Holzpfählen abgestützt wurden. Viel zu wünschen liess auch die Funktionalität des Rathauses übrig. Es betraf vor allem die Räume, die als Wein- und Bierkeller benutzt wurden. Ausserdem war der Tanzsaal viel zu klein. Unter diesen Umständen entschieden sich die Ratsherren dafür, das Rathaus abzubauen. Im Jahre 1539 baute man den grösseren Teil ab und lies nur den Turm stehen. Der Turm blieb aus rein praktischen Gründen. Erstens befand er sich im Stadtzentrum, wodurch er für die Wachtzwecke perfekt geeignet war. Zweitens enthielt der Turm die Seigerglocke. Nie traf man die Entscheidung über den Turmabbau, sogar nach der Errichtung des neuen Rathauses oder nach zahlreichen vernichtenden Bränden. Zum letzten Mal beschädigte das Feuer den Turm im Jahre 1760. Während der Kämpfe um Lubań 1945 wurde die anstossende Bebauung zerstört. Die Wiederbelebung führte man erst in den Jahren 1991-2004 durch. Die Lage und Stilisierung der neuen Gebäude entspricht dem Zustand vor dem zweiten Weltkrieg.

The Huckster Tower

The tower located in the middle of the market of Lubań is all that remains from the second out of three town halls of Lubań. It still remains unknown when it was constructed. It was initially believed that the second Town Hall was erected in the early 13th century, but archaeological research carried out in the late 20th century proved that it must have happened much later. The name of the tower is very old and refers to stalls of the peddlers and the hawkers that used to surround it. The only brief description of the second town hall in Lubań comes from the 20s of the 17th century and refers to 1538. Its author, the mayor of Lubań and an outstanding chronicler of the town, Christoph Wiessner, wrote that the issues of the old, devastated and dilapidated building had continued for many years. He made it clear that its construction threatened to collapse and the walls were supported by wooden posts in numerous places. Much could have been improved in the town hall's functionality, especially, with regard to the rooms used as the municipal wine-vault and cellar. Moreover, the town hall's ball room was definitely too small. All in all, the councillors had decided to pull the building down. The best part of the town hall, apart from the tower, was demolished in 1539. The tower was left intact for practical reasons. Firstly, it was located in the town centre, which is why it was perfect for defence purposes. Secondly, it had a clock bell fitted. Neither after the new town hall was built nor after any of the multiple fires that damaged its structure was it decided to pull it down. It was most recently damaged by fire in 1760. During the battle for Lubań in 1945, an adjacent building was destroyed. The renovations did not start until 1991 and were completed in 2004. The location and style of the new buildings reflect its pre-WWII original version.

